

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

Кобко Р.В.,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності
та фінансової безпеки
факультету № 6
Харківського університету внутрішніх справ

УДК 347.6

DOI 10.32782/2663-5666.2023.3.5

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕД ТРЕТІМИ ОСОБАМИ

Вступ. Чинне законодавство України визначає необхідність зобов'язання суб'єкта аудиторської діяльності у мінімізації негативних наслідків неналежного виконання своїх професійних обов'язків. Відповідно до ч. 2 ст. 43 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» [15] та положень Закону України «Про страхування» [20] суб'єкту аудиторської діяльності забороняється надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності без чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності перед третіми особами, укладеного відповідно до типової форми договору страхування, затвердженої Національним банком України, за погодженням з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності перед замовником аудиторських послуг та третіми особами обмежується виключно реальними збитками, що виникли внаслідок неправомірної дії або бездіяльності суб'єкта аудиторської діяльності у разі надання послуг з обов'язкового аудиту або огляду фінансової звітності. Упущена, втрачена вигода, додаткові витрати, що можуть бути понесені замовником аудиторських послуг та/або третіми особами, не відшкодовуються.

Таким чином, легітимація функціонування механізму страхування відповідальності суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих в установленому законом порядку та дані яких внесені до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, полягає в тому, що страхова компанія отримує ліцензію на покриття санкцій, що покладаються на аудитора (аудиторської фірми) за шкоду, нанесену третім особам внаслідок ненавмисних професійних помилок, що не передбачаються під час проведення аудиту.

Мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, укладеним суб'єктом аудиторської діяльності, який проводить обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, має становити 10 відсотків суми отриманої винагороди за договорами про надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу (без урахування податку на додану вартість) протягом року, що минув, але не менше 10 мільйонів гривень, якщо інше не передбачено законом. У листі від 02.10.2018 р. № 01-01-21/7 Аудиторська Палата України звертає увагу, що для інших суб'єктів аудиторської діяльності, які провадять обов'язковий аудит, положення цієї норми не застосовуються [11].

Оскільки, метою державного аудиту є перевірка належного та ефективного розпорядження та використання державними фінансами, у випадку несвоечасного звітування або неналежної передачі інформації органам контролю настає кримінальна, дисциплінарна або цивільно-правова відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності України [10].

Відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності перед замовником аудиторських послуг, що не є обов'язковим аудитом або оглядом фінансової звітності, встановлюється договором між замовником та суб'єктом аудиторської діяльності.

В умовах воєнного стану правове забезпечення системи страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності в Україні є одним з інструментів запровадження європейських стандартів здійснення аудиту як різновиду державного фінансового контролю [4; 5; 6; 17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій останніх років. Питання страхування професійної відповідальності аудиторів в Україні є предметом публікацій на страхову тематику таких вітчизняних науковців, як С. Ачкасова, І. Бержанір, Ф. Бутинець, О. Залетов, С. Зубілевич, О. Грیشнова, Н. Дорош, А. Колот, Г. Міщук, О. Мизайленко, С. Ніколаєнко, О. Олійник, І. Стефанюк, М. Чуприна та ін. Проте, дослідження питання укладання договорів страхування професійної відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності в Україні є відносно новим, а отже є малодослідженим і потребує значної уваги юристів-теоретиків та практиків [1; 2; 3; 7; 8; 11; 12].

Метою цієї статті є аналіз норм чинного законодавства України та наукової літератури, визначення сучасного стану правової регламентації страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності в Україні, а також визначення особливостей страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності на основні дослідження нормативно-правових актів з урахуванням подальших змін до законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Принцип відповідальності суб'єктів аудиторської діяльності є загальноприйнятим у світі і реалізується шляхом закріплення в договорі страхування професійної відповідальності аудиторських фірм та аудиторів від ненавмисних помилок або недбалості.

На пострадянському просторі ґрунтовно закріплені положення про професійну відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності в Законах Азербайджанської Республіки «Про аудиторську службу» 16 вересня 1994 року та «Про обов'язкове страхування професійної відповідальності аудиторів» від 22 травня 2007 року [23]. Законодавство регулює відносини у сфері обов'язкового страхування професійної відповідальності фізичних і юридичних осіб, які займаються аудиторською діяльністю на території Азербайджанської Республіки, і встановлює організаційні, правові та економічні принципи такої діяльності. Страхування професійної відповідальності аудиторів покриває наступні страхові випадки: порушення вимог нормативно-правових актів, стандартів і правил, які регулюють надання аудиторських послуг; невиявлення сфабрикованої інформації та помилок у бухгалтерських (фінансових) та податкових документах; надання неточних або неповних порад щодо усунення будь-яких виявлених помилок і вигадок; низька якість

обслуговування та/або недотримання термінів; порушення положень конфіденційності.

В Естонії законодавством про аудиторську діяльність вимагається наявність договору страхування професійної відповідальності аудиторської фірми для забезпечення відшкодування прямої майнової шкоди, заподіяної наданням аудиторських послуг. Страхування страхового випадку ненавмисних помилок, подання або розголошення невірної або оманливої інформації, розголошення некоректної або оманливої реклами, або операції без страхування професійної відповідальності також передбачається у разі притягнення особи до цивільної або дисциплінарної відповідальності. Аудиторські фірми повинні мати значно вищий рівень гарантії, ніж самозайняті аудитори. Страхове покриття в договорі страхування професійної відповідальності аудиторської фірми має становити щонайменше десятикратний розмір гонорарів за двома найбільшими клієнтськими контрактами за останній закінчений звітний період, але не менше 64 000 євро за один страховий випадок і десятикратний розмір гонорарів за трьома найбільшими клієнтськими контрактами за останній завершений звітний період, але не менше 64 000 євро для всіх заяв, поданих протягом року [27].

Дослідниця Н.І.Дорош підкреслює, що «вирішенню підлягає питання доцільності укладання договору страхування щодо кожної аудиторської перевірки чи, наприклад, річного або квартального обсягу робіт аудиторської організації. Нерідко трапляється так, що термін дії договору страхування ризиків відповідальності і термін дії договору на надання аудиторських послуг не співпадають. Якщо перший укладається, як правило, на один рік, то другий – на декілька років. І тут можлива ситуація, коли проходить певний часовий проміжок між закінченням терміну договору страхування і укладенням нового договору. Дії, що відбулися ж в цей період, підпадають під категорію «страховий випадок», не вважатимуться застрахованими, а в умовах обов'язкового страхування це буде порушенням законодавства. Вона наводить приклад Швеції, де аудитори та аудиторські організації відповідно до Закону Швеції «Про аудиторську діяльність» від 18 травня 1995 р. та Постанови Уряду «Про аудиторів» від 1 червня 1995 р. повинні укласти угоду про страхування або залишати в спеціальному державному органі (Комісії з аудиторської діяльності) заставу під відшкодування збитків,

які можуть понести аудитор чи аудиторська організація в своїй професійній діяльності» [7].

Своєю чергою, загальновідомо, що страхування професійної відповідальності є важливим заходом допомоги соціальному управлінню, використання ринкового підходу і ознакою процвітання страхової галузі країни. У Китаї індустрія страхування професійної відповідальності почалася відносно пізно, а професійний ризиковий фонд зазвичай використовується в більшості держав для зменшення ризику для сертифікованого громадського бухгалтерів. На початку 21 століття в західних країнах відбулося багато судових процесів проти зареєстрованих компаній. Судові рішення зазвичай підтримували ідею, що аудитори повинні взяти на себе тягар за певну частину зобов'язань і велику суму компенсації, що привернуло увагу громадськості до відповідальності аудиторів. Концепт страхування професійної відповідальності аудиторів (professional liability insurance) швидко розвивався в розвинутих економіках (наприклад, Сполучені Штати Америки і Сполучене Королівство Великої Британії) і став методом, який використовували аудиторські фірми, щоб захистити себе від практичного ризику [26].

В Україні договором страхування передбачено захист від ненавмисних помилок, прорахунків, описок, ненавмисної втрати, знищення або пошкодження документів або майна, які належать третім особам – клієнтам Страхувальника – суб'єкта надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу під час здійснення ним професійної діяльності, що призвели до несподіваного та ненавмисного заподіяння збитків майновим інтересам третіх осіб [25]. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» не зобов'язує суб'єктів аудиторської діяльності, які не надають послуги обов'язкового аудиту, страхувати свою діяльність [15].

Варто погодитись, із дослідницею О. Лобою в тому, що «поширення такого страхування в нашій країні стримується наступними проблемами: недостатньою вивченістю об'єкта страхування – професійної відповідальності, наукової нерозробленістю пов'язаних з нею питань: її сутності, класифікації; прогалинами в теоретичному обґрунтуванні та осмисленні актуальності і потреби його розвитку в Україні; недосконалістю законодавчої бази, що регулює його організацію та проведення; відсутністю системних заходів з його реалізації в сферах професійної діяльності; невпорядкованістю

принципів та особливостей при його розробці та проведенні страховими компаніями» [12].

За вітчизняним законодавством страховим випадком за Договором є настання відповідальності Страхувальника за шкоду, що заподіяна третім особам внаслідок визначених в договорі страхових ризиків. Підтвердженням факту настання страхового випадку є визнання аудитором і страховиком провини аудитора і досягнення згоди щодо розміру заподіяної фінансової шкоди, або набуття чинності рішенням суду, що визначає наявність провини та суму збитків. Проте, оскільки в Україні цей вид страхування є відносно новим, законтрактовані в договорах страхові випадки не співвідносяться із ризиками на страхування [19].

Крім того, за загальним правилом, страховик не має права укладати договір страхування відповідальності аудитора зі страхувальником, який надавав аудиторські послуги такому страховику протягом одного року до набрання чинності цим договором страхування відповідальності аудитора та/або надає аудиторські послуги такому страховику на момент укладення договору страхування відповідальності аудитора.

У вересні 2023 року Національний Банк України розробив проєкт постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами» (далі – проєкт). [22] Згідно із Проєктом Постанови Страховики до переоформлення ліцензії на здійснення діяльності із страхування відповідно до вимог Закону України «Про страхування» (далі – Закон) [20] укладають договори страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами за класом страхування 13 «Страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12)», визначеним пунктом 13 частини першої статті 4 Закону, на підставі співвідношення видів та класів страхування, визначених пунктом 18 розділу XV Закону, з урахуванням вимог розділу XIII Закону і Положення.

Договори страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами, що були укладені до дня набрання чинності цією постановою не підлягають приведенню у відповідність до вимог Положення. За договором страхування відповідальності аудитора може бути передбачена безумовна франшиза за кожним страховим випадком у роз-

мірі, що не перевищує один відсоток від страхової суми. Також визначено вимогу щодо безперервності страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності протягом всього періоду надання ним послуг обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Критерій відповідальності аудитора підтверджується лише чинним договором страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, укладеним відповідно до типової форми договору страхування, затвердженої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [9], за погодженням з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Отже, якщо є відхилення від форми, або строк дії страхового договору сплинув – це є підставою для притягнення аудитора до відповідальності за порушення ч. 2 ст. 43 Закону [24].

Вважаємо доцільним здійснення семантико-синтаксичного перегляду визначення терміну «потерпілої третьої особи», оскільки наведене визначення як «...юридична особа, фізична особа-підприємець та/або фізична особа, включаючи замовника аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, якій заподіяно шкоду суб'єктом аудиторської діяльності, відповідальність якого застрахована, внаслідок неправомірної дії або бездіяльності такого суб'єкта аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності» є семантично залежним [22].

Таким чином, дослідження окресленої проблематики дає змогу нам визначити наступні шляхи розвитку системи страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності:

- визначення в окремій статті в спеціальному законі перелік істотних умов договорів страхування відповідальності суб'єктів, які провадять обов'язковий аудит;

- зазначення доцільності проведення громадського контролю з метою перевірки законності дій органу контролю за наявністю, реєстрацією та правильністю укладання страхових договорів (Інспекції);

- створення консультативного центру, що має надавати консультації суб'єктам аудиторської діяльності, які провадять обов'язковий аудит з питань страхування відповідальності.

Відповідно, механізм страхування професійної відповідальності аудиторів має бути включений у загальну проблематику дослідження страхової сфери із реалізацією на засадах захисту прав людини, законності та прозоро-

сті. Відповідно, мають бути внесені відповідні зміни до Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [15], Законів України «Про основні засади державного нагляду (контролю) [18] у сфері господарської діяльності», та Господарський Кодекс України.

Висновки. Отже, страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який проводить обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, перед третіми особами, є важливою складовою механізму державного аудиту. Своєю чергою, це також є передумовою того, що прийняте суб'єктом аудиторської діяльності рішення сприятиме ефективному використанню відповідних фінансових ресурсів в умовах воєнного стану. Нажаль, існуюча система страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності в Україні ще не є остаточно сформованою та врегульованою. За умов воєнного стану вкрай важливим є приведення понятійно-категоріальний апарату в цій сфері у відповідність до європейських стандартів. Поки що напрацьовується нормативно-правова база з питань страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності України, зокрема, представників, що наділені державними владними повноваженнями відповідно до завдань аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ачкасова С. А. Добровільне страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами. *Проблеми обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в умовах глобалізації економіки* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції (25 лютого 2019 року). Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2019. 674 с. С. 163–167.
2. Бержанір І.А. Аудит в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Проблеми обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в умовах глобалізації економіки: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції (25 лютого 2019 року)*. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. 674 с. С. 163–167.
3. Бержанір І. А. Роль внутрішнього аудиту у системі управління підприємством. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «*Modern Economics*», № 37. 2023. С. 11–16. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V37\(2023\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V37(2023)-02)
4. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text>
5. Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 561 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/561-2022-%D0%BF#Text>

6. Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2022 р. № 481 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2022-%D0%BF#Text>

7. Дорош Н.І. Страхування професійної відповідальності аудиторів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка ЕКОНОМІКА*. 2008. Вип. 101. С. 29–31. <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/81.pdf>

8. Жалдак Г.П., Чупріна М.О., Управління репутаційними ризиками підприємства з урахуванням концепції корпоративної соціальної відповідальності. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2021. Том 20. Вип. 1 (47). С. 175–184. URL: <http://rinek.onu.edu.ua/issue/view/13782>

9. За матеріалами пресслужби Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua/>

10. Інформація про притягнення до професійної відповідальності та застосування стягнень до суб'єктів аудиторської діяльності 2019–2023 ОСНАД URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=1507

11. Лист Аудиторської палати України від 02.10.2018 р. № 01-01-21/7 до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг щодо типової форми договору страхування. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%9B%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%B4%D0%BE_%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3_%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8.pdf

12. Лобова О. Особливості страхування професійної відповідальності в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЕКОНОМІКА*. 2015. 3(168). С. 67 DOI: [dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/168-3/9](https://doi.org/10.17721/1728-2667.2015/168-3/9)

13. Михайленко О., Ніколаєнко С. Особливості аналізу і аудиту господарської діяльності підприємств в умовах воєнного стану. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 4. С. 163–168. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-308-4-25>

14. Нагорний П. В. Аудит в умовах воєнного стану / П. В. Нагорний; наук. кер. К. В. Гнедіна. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : тези доповідей VIII Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 25 листопада 2022 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2022. С. 84–85.

15. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

16. Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяль-

ність» щодо забезпечення аудиторської діяльності на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки : Закон України 31 травня 2022 року № 2285-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2285-20#Text>

17. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни : Закон України від 3 березня 2022 року № 2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>

18. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2007. № 29, ст. 389.

19. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

20. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 18, ст. 78.

21. Про затвердження Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 698 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-2007-%D0%BF#Text>

22. Проект постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами». URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpochinayetsya-gromadske-obgovorennnya-umov-strahuvannya-vidpovidalnosti-auditoriv>

23. Портал законодавчих актів Азербайджанської Республіки. URL: <https://www.taxes.gov.az/ru/page/qanunvericilik-aktlari>

24. Стандарти Міжнародної організації вищих аудиторів. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audituv>

25. Щодо засвідчення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) : Повідомлення; Торгово-Промислової Палати України 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1 URL: <https://ucci.org.ua/press-center/ucci-news/protsedura-zasvidchennia-fors-mazhornikh-obstaviv-z-28-02-2022>

26. Jun Wang, Ying Qiu & Xi Wu (2020) Professional liability insurance contracts for auditors: differential pricing and the audit quality effect, *China Journal of Accounting Studies*, 8:3, 331–348, DOI: 10.1080/21697213.2020.1889775

27. Mart Nõmper, Lee Laanemäe. Auditor's liability and insurance. URL: <https://www.auditorkogu.ee/uploads/Uued%202019%20kehtima%20hakkavad%20standardid/Eetikakoodeks%20Eesti.pdf>

Кобко Р.В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕД ТРЕТІМИ ОСОБАМИ

У статті досліджено правову природу страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності та вказується на актуальність вдосконалення підзаконних нормативно-правових актів в цій сфері. Метою статті є визначення особливостей страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності на основі дослідження нормативно-правових актів з урахуванням подальших змін до законодавства України. Стаття починається з обговорення проблематики регулювання відносин у сфері обов'язкового страхування професійної відповідальності фізичних і юридичних осіб, які займаються аудиторською діяльністю на території держав світу та в Україні.

Автором досліджено питання значення типового договору страхування аудиторської діяльності, виявлено правові колізії та прогалини впровадження механізму страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності в Україні. В статті досліджуються положення чинного законодавства України із зазначеної проблематики та визначена аргументація необхідності вдосконалення нормативно-правової бази у сфері страхування професійної відповідальності аудиторів. Визначено, що принцип відповідальності суб'єктів аудиторської діяльності є загальноприйнятим у світі і реалізується шляхом закріплення в договорі страхування професійної відповідальності аудиторських фірм та аудиторів від ненавмисних помилок або недбалості. Автором зроблено аналіз останніх досліджень і публікацій, а також визначені напрямки для майбутніх розвідок. В статті робиться аналіз положень проекту постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами», а також надані пропозиції щодо вдосконалення законодавства в цій сфері.

В статті проаналізовані фактори, що впливають на правову регламентацію страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності за сучасних умов воєнного стану в Україні.

Автором робиться висновок, що в юридичній науці ще не склалося єдиного підходу до аналізу механізму страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності. Необхідність якісно нових розробок нормативно-правової бази, що регламентує страхування професійної відповідальності в цілому та визначає понятійно-категоріальний апарат, обумовлена економічною активністю громадян України в умовах воєнного стану.

Ключові слова: аудит, воєнний стан, відшкодування, страхування професійної відповідальності, страховий випадок.

Kobko R.V. IMPROVEMENT OF THE INSURANCE MECHANISM OF THE ENTITY OF AUDITING ACTIVITIES TO THIRD PARTIES

The article examines the legal nature of liability insurance of the subject of audit activity and points out the relevance of improving subordinate legal acts in this area. The purpose of the article is to determine the specifics of liability insurance of the subject of audit activity based on the study of regulatory legal acts, taking into account further changes to the legislation of Ukraine. The article begins with a discussion of the issues of regulation of relations in the field of mandatory professional liability insurance of individuals and legal entities engaged in auditing activities in the countries of the world and in Ukraine.

The author investigated the issue of the meaning of a standard audit insurance contract, identified legal conflicts and gaps in the implementation of the mechanism of liability insurance of the subject of audit activity in Ukraine. The article examines the provisions of the normative acts of Ukraine on the mentioned issues and defines the argumentation of the need to improve the legal framework in the field of auditors' professional liability insurance.

It was determined that the principle of responsibility of audit activity subjects is generally accepted in the world and is implemented by enshrining in the professional liability insurance contract of audit firms and auditors against unintentional errors or negligence. The author has analyzed the latest research and publications, as well as defined directions for future research.

The article analyzes the provisions of the draft resolution of the Board of the National Bank of Ukraine «On the approval of the Regulation on the procedure and conditions for concluding a third-party liability insurance contract of the subject of audit activity», as well as suggestions for improving the legislation in this area. The paper gives the analysis of factors affecting the legal regulation of liability insurance of the subject of audit activity under modern conditions of martial law in Ukraine. The arepшк concludes that legal science has not yet developed a unified approach to the analysis of the liability insurance mechanism of the subject of audit activity. The need for qualitatively new developments of the legal framework regulating professional liability insurance as a whole and defining the conceptual and categorical apparatus, due to the economic activity of Ukrainian citizens under martial law.

Key words: audit, indemnity, insurance event, martial law, professional liability insurance.